

Pengaruh Motivasi, Modal Perniagaan, Ilmu Keusahawanan dan Rangkaian Perniagaan Terhadap Kejayaan Perniagaan Dalam Kalangan Pemilik Inap Desa di Perlis, Malaysia

Mohd Khairulnizam Zahari, Aidanazima Abashah, Muhammad Fazlee Sham Abdullah, Suraiya Ibrahim, Ain Zuraini Zin Aris, Tisy Farida Abdul Halim, dan Muhammad Baqir Hanizan

Fakulti Perniagaan & Komunikasi, Universiti Malaysia Perlis
nizamzahari@unimap.edu.my, aidanazima@unimap.edu.my, fazleesham@unimap.edu.my,
suraiya@unimap.edu.my, ainzuraini@unimap.edu.my, tisyafarida@unimap.edu.my,
s211240310@studentmail.unimap.edu.my

ABSTRAK

Kejayaan perniagaan diklasifikasikan sebagai perkara penting pada masa kini untuk diukur terutama bagi pemilik inap desa di negeri Perlis yang sedang rancak dengan pelancongan. Kejayaan perniagaan untuk kajian ini ditakrifkan sebagai pekerjaan dan penciptaan kekayaan. Kejayaan perniagaan oleh pemilik inap desa mungkin dipengaruhi oleh beberapa faktor luaran dan dalaman. Kajian ini bertujuan untuk mengkaji hubungan di antara motivasi, modal perniagaan, pengetahuan keusahawanan, dan rangkaian perniagaan terhadap kejayaan perniagaan pemilik inap desa di Perlis, Malaysia. Untuk mengkaji hipotesis, data dikumpul daripada pemilik inap desa. Tinjauan dijalankan dengan saiz sampel berjumlah 132 pemilik inap desa di negeri Perlis. Malah, kajian ini memberi gambaran jelas kepada pihak berkuasa untuk melihat apa yang perlu dilakukan seperti bantuan kewangan atau insentif, serta program meningkatkan kejayaan perniagaan kepada pemilik inap desa melalui faktor yang dititikberatkan. Kesimpulannya, kajian ini telah menunjukkan bahawa modal perniagaan, pengetahuan keusahawanan, dan rangkaian perniagaan secara signifikan mempengaruhi kejayaan perniagaan dalam kalangan pemilik homestay di Perlis, Malaysia. Walaupun motivasi menunjukkan hubungan positif dengan kejayaan perniagaan, ianya tidak signifikan secara statistik dalam kajian ini. Penemuan ini menekankan kepentingan sumber kewangan, pengetahuan dan rangkaian dalam memupuk perniagaan inap desa yang berjaya. Dengan menangani cabaran dan membina cadangan, penyelidikan masa depan boleh memperhalusi lagi pemahaman kita tentang faktor kritikal ini dan interaksinya dalam mencapai kejayaan perniagaan.

Kata kunci: Kejayaan Perniagaan, Ilmu Keusahawanan, Rangkaian Perniagaan, Modal Perniagaan

ABSTRACT

Business success is classified as an important thing nowadays to measure, especially for homestay owners in the state of Perlis, which is booming with tourism. Business success for this study is defined as employment and wealth creation. Business success by homestay owners may be influenced by several external and internal factors. This study aims to examine the relationship between motivation, business capital, entrepreneurial knowledge, and business networks on the business success of homestay owners in Perlis, Malaysia. To examine the hypothesis, data were collected from homestay owners. The survey was conducted with a sample size of 132 homestay owners in the state of Perlis. In fact, this study provides a clear picture for the authorities to see what needs to be done, such as financial assistance or incentives, as well as programs to increase business success for homestay owners through the factors that are emphasized. In conclusion, this study has shown that business capital, entrepreneurial knowledge, and business networks significantly influence business success among homestay owners in Perlis, Malaysia. Although motivation shows a positive relationship with business success, it is not statistically significant in this study. This

finding emphasizes the importance of financial resources, knowledge, and networks in fostering a successful homestay business. By addressing challenges and building recommendations, future research can further refine our understanding of these critical factors and their interactions in achieving business success.

Keywords: *Business Success, Entrepreneurial Knowledge, Business Network, Business Capital*

PENGENALAN

Inap desa (homestay) mewakili satu bentuk unik pelancongan berasaskan komuniti di mana penduduk tempatan membuka rumah atau bilik khusus mereka kepada pelawat, dan seterusnya mengenakan bayaran. Ini membolehkan pelancong menyelami budaya, gaya hidup dan persekitaran tempatan sambil berinteraksi secara langsung dengan komuniti tuan rumah (Yong et al., 2021). Di luar pertukaran budaya, inap desa menyumbang dari segi ekonomi dengan menyediakan pendapatan dan peluang pekerjaan kepada tuan rumah tempatan. Mereka juga menyokong pemeliharaan sumber semula jadi dan budaya. Diiktiraf sebagai model pelancongan yang mampan dan bertanggungjawab, inap desa boleh memainkan peranan penting dalam pembangunan sosial, ekonomi dan alam sekitar destinasi. Perlis mencatatkan kehadiran pelancong sebanyak 2.99 juta pelancong dari dalam dan luar negara pada tahun 2024 (Abd Mutalib, 2025).

Di sebalik kelebihan ini, pengendali inap desa sering menghadapi cabaran besar dalam mengurus dan menjalankan perniagaan mereka dengan berkesan. Isu biasa termasuk kesukaran dalam pemasaran dan promosi, kekurangan latihan dan kemahiran yang diperlukan, modal dan sumber yang tidak mencukupi, dan masalah mengekalkan kualiti dan standard (Kamisan Pusiran & Xiao, 2013). Selain itu, mencapai kepuasan dan kesetiaan pelanggan, serta mendapatkan sokongan dan kerjasama daripada kerajaan dan pihak berkepentingan lain boleh menyumbang kepada cabaran dalam pengendalian inap desa. Kedua-dua halangan ini boleh menghalang prestasi dan kejayaan perniagaan inap desa, memberi kesan kepada kualiti pengalaman pelancong dan kepuasan komuniti tuan rumah (Yusof et al., 2016). Pemilik hom di Perlis, Malaysia, menghadapi cabaran asas untuk mendapatkan akses kepada modal perniagaan yang mencukupi. Keupayaan untuk melabur dalam infrastruktur, pemasaran dan peningkatan kualiti yang penting untuk menarik tetamu dan menjamin perniagaan inap desa yang menguntungkan boleh dihalang oleh kekurangan dana.

Di sebalik kepentingannya, sedikit kajian menyeluruh telah dilakukan untuk menentukan bagaimana modal perniagaan mempengaruhi kejayaan inap desa di negeri ini. Kejayaan perniagaan inap desa banyak bergantung pada pemilikan pengetahuan keusahawanan, yang merangkumi kebolehan dalam pemasaran, perkhidmatan pelanggan dan pengurusan perniagaan. Masih banyak lagi kajian yang perlu dilakukan tentang perkaitan antara pengetahuan keusahawanan dengan kejayaan perniagaan industri inap desa.

SOROTAN LITERATUR

Motivasi

Pembolehubah bebas pertama dalam kajian ini ialah motivasi. Berdasarkan kajian Al Idrus et al., (2022), motivasi keusahawanan memainkan peranan penting dalam membawa prestasi perusahaan kecil dan sederhana (PKS), di mana ia menunjukkan keperluan untuk menambah baik pengurusan perniagaan yang digunakan. Menurut Lamin, (2022), motivasi ialah sesuatu di mana ia mampu mempengaruhi tenaga seseorang untuk mencapai sesuatu matlamat. Selain itu,

motivasi juga dilihat sebagai syarat yang datang daripada usaha. Motivasi boleh dirangsang dari luar, tetapi ia adalah sesuatu yang tumbuh dalam diri seseorang. Kajian oleh Hanandeh et al., (2023) menunjukkan bahawa usahawan yang mempunyai motivasi untuk mencapai matlamat mereka dilihat dapat membuat keputusan yang berkesan dan mencapai hasil perniagaan yang lebih baik. Menurut kajian daripada (Meyer et al., 2022), motivasi adalah faktor kejayaan perniagaan kecil. Terdapat faktor luaran dan dalaman yang mempengaruhi motivasi seseorang usahawan, di mana luaran ialah berdikari, keseimbangan kerja-kehidupan, mengejar cabaran, sumbangan kepada masyarakat, dan keselamatan keluarga. Manakala faktor dalaman ialah penciptaan kekayaan dan autonomi.

Modal Perniagaan

Pembolehubah bebas seterusnya ialah modal perniagaan. Menurut penyelidikan oleh (Idris & Saad, 2019), prestasi perniagaan yang berjaya ditunjukkan oleh pertumbuhan jualan yang kukuh, keuntungan yang terus meningkat, modal, pendapatan, jumlah pengeluaran dan saiz tenaga kerja. Menurut kajian Marbawi et al., (2023), lebih banyak modal diterjemahkan untuk memperoleh lebih banyak keuntungan. Modal perniagaan memainkan peranan penting dalam usaha keusahawanan, kerana ia penting bagi industri kecil untuk mengembangkan perusahaan mereka dan meningkatkan pendapatan (Tambunan, 2023). Kajian (Sholihah et al., 2023) menekankan peranan yang dimainkan oleh modal kewangan dalam mengukuhkan kelestarian perniagaan kecil dan sederhana.

Ilmu Keusahawanan

Menurut Sholihah et al., (2023), pengetahuan keusahawanan merangkumi pemahaman topik berkaitan perniagaan seperti pengenalan, pemasaran, pembiayaan dan struktur. Menurut kajian oleh Roxas et al., (2009), pengetahuan keusahawanan ialah pemahaman analitikal dan konseptual proses keusahawanan multidimensi dan pelbagai fungsi. Kajian oleh (Ilomo & Mwantimwa, 2023) menunjukkan bahawa pengetahuan keusahawanan mempunyai kesan terhadap niat keusahawanan, terutamanya dalam konteks pengetahuan tentang pengurusan perniagaan, badan sokongan, dan sumber bantuan lain untuk usahawan. Ilmu keusahawanan, menurut kajian (Mulya et al., 2023), merangkumi persepsi deria dan penaakulan yang diproses dalam domain kognitif, yang menghasilkan pemahaman tentang usaha perniagaan untuk membangunkan kemahiran dan keberanian dengan risiko yang rasional dan logik dalam mengendalikan keuntungan untuk mencapai kejayaan.

Rangkaian Perniagaan

Menurut Hirt et al., (2023), ia menyatakan bahawa setiap rangkaian perniagaan mengandungi dua atau lebih unit yang mewakili syarikat atau organisasi lain yang mempunyai hubungan berpasangan. Hubungan ini mempunyai bentuk yang berbeza, seperti perikatan atau hierarki. Perniagaan boleh mencapai lebih banyak kejayaan apabila mereka bekerjasama dan bukannya beroperasi secara bebas (Muna et al., 2023). Mereka boleh berkongsi perbelanjaan dan risiko serta mendapat akses kepada pasaran, sumber dan inovasi baharu dengan bekerjasama dengan perniagaan lain. Rangkaian perniagaan juga boleh menawarkan peluang untuk pendidikan dan pertukaran maklumat, yang boleh merangsang kreativiti dan memberikan kelebihan berbanding pesaing (Hanandeh et al., 2023).

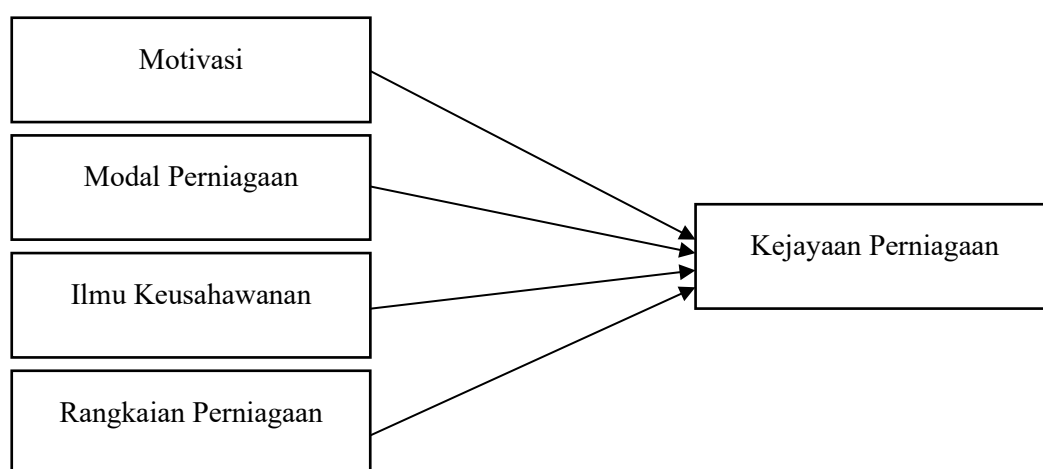
Pembolehubah Bersandar: Kejayaan Perniagaan

Menurut Al-Damen, (2021), konsep kejayaan perniagaan adalah merangkumi pelbagai dimensi, termasuk kecekapan, pertumbuhan, keuntungan, saiz, kecairan, bahagian pasaran, dan pengurusan. Berdasarkan konteks kajian ini, kejayaan perniagaan diukur melalui pertumbuhan hasil dan penciptaan pekerjaan. Kejayaan perniagaan PKS boleh dipengaruhi oleh beberapa

faktor yang diperoleh daripada ciri-ciri pemilik perniagaan, seperti latar belakang demografi, asal usul perniagaan, tempoh perniagaan, saiz perniagaan, dan sumber modal (Husain et al., 2023). Penunjuk yang digunakan untuk menentukan sama ada syarikat berjaya atau tidak ialah penunjuk kewangan prestasi organisasi dan ukuran kepuasan usahawan daripada firma yang sedang berjalan. Menurut Abualreesh et al., (2023), kajian terdahulu secara tradisinya telah mengaitkan kejayaan perniagaan dengan hasil kewangan, tetapi dapatan baru-baru ini telah menggunakan perspektif yang lebih bernuansa, mengakui bahawa pemilik perniagaan sering menganggap pencapaian melebihi keuntungan kewangan. Keadaan yang menunjukkan kejayaan perniagaan ialah jumlah pengeluaran, jumlah jualan, peningkatan keuntungan, dan perniagaan sentiasa mengalami pertumbuhan (Marei et al., 2023).

Kerangka Teori

Rajah 1 menunjukkan kerangka teori kajian ini.

Rajah 1. Kerangka Kajian.

Berdasarkan perbincangan sebelum ini, hipotesis berikut dicadangkan:

H1: Terdapat kesan positif motivasi terhadap kejayaan perniagaan dalam kalangan pemilik inap desa di Perlis.

H2: Terdapat kesan positif modal perniagaan terhadap kejayaan perniagaan dalam kalangan pemilik inap desa di Perlis.

H3: Terdapat kesan positif pengetahuan keusahawanan terhadap kejayaan perniagaan dalam kalangan pemilik inap desa di Perlis.

H4: Terdapat kesan positif rangkaian perniagaan terhadap kejayaan perniagaan dalam kalangan pemilik inap desa di Perlis.

METODOLOGI KAJIAN

Penyelidikan ini menggunakan pendekatan kajian kuantitatif. Kaedah pengumpulan data ialah pengedaran borang soal selidik melalui *Google Form* kepada pemilik inap desa di negeri Perlis, Malaysia. Proses mendapatkan responden ialah pengkaji telah menghubungi pihak yang bertanggungjawab mengumpul bilangan pemilik inap desa di Perlis, Malaysia. Emel rasmi telah dihantar kepada Bahagian Perancang Ekonomi Negeri, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Perlis, untuk mendapatkan maklumat yang tepat. Pejabat telah menyediakan senarai dalam bentuk fail PDF untuk rujukan penyelidik. Subjek kajian ini ialah pemilik inap desa yang terletak di negeri Perlis, Malaysia yang melibatkan semua daerah di Perlis iaitu Kangar, Arau, dan Padang Besar.

Berdasarkan data Bahagian Perancang Ekonomi Negeri Perlis, terdapat 300 pemilik inap desa di seluruh negeri. Menurut Krejcie & Morgan, (1970), 300 jumlah populasi memerlukan 169 saiz sampel untuk mewakili keseluruhan populasi. Bagi jenis persampelan pula, pengkaji menggunakan persampelan kebarangkalian iaitu merujuk kepada proses pemilihan sampel daripada populasi apabila pemilihan berdasarkan prinsip rawak (Etikan, 2016). Dalam penyelidikan ini, dua jenis skala digunakan. Yang pertama ialah skala nominal, yang digunakan dalam demografi di Bahagian A. Ia merupakan skala yang tidak mempunyai nilai tetapi hanya melabelkan pembolehubah seperti tahap pendidikan. Seterusnya ialah skala selang dalam semua bahagian pembolehubah. Ia merupakan tahap pengukuran yang ditetapkan oleh pengkaji berdasarkan kesesuaian, seperti skala Likert 5 mata, iaitu sangat tidak setuju, tidak setuju, tidak pasti, setuju, dan sangat setuju. Pengkaji telah mengadaptasi instrumen daripada pengkaji terdahulu dan telah membuat satu perubahan kecil iaitu menambah skala Likert 5 mata. Seperti yang dapat dilihat, terdapat 5 soalan untuk motivasi, 5 soalan untuk modal perniagaan, 6 soalan untuk ilmu keusahawanan, 5 soalan untuk rangkaian perniagaan, dan 5 soalan untuk kejayaan perniagaan. Analisis keputusan adalah dengan menggunakan perisian SPSS.

KEPUTUSAN

Sebanyak 256 borang soal selidik telah diedarkan, dan sebanyak 132 borang soal selidik berjaya dikumpul semula. Untuk mendapatkan 100% saiz sampel, sebanyak 169 soal selidik perlu dikumpul. Ini menyebabkan pengkaji mengedarkan lebih daripada 169 borang soal selidik iaitu 256 tetapi borang soal selidik yang berjaya dikumpul semula adalah sebanyak 132 iaitu kadar respons sebanyak 78%. Kesemua 132 soal selidik yang berjaya dikumpul boleh digunakan dan digunakan untuk analisis.

Ujian Kebolehpercayaan (*Reliability Test*)

Untuk menguji tahap kebolehpercayaan ujian, nilai Cronbach's alpha mestilah melebihi 0.7 (Stephen, 2015). Jadual 1 menunjukkan nilai alfa untuk pengetahuan keusahawanan dan rangkaian perniagaan, iaitu 0.83 dan 0.82. Untuk motivasi dan modal perniagaan, masing-masing adalah 0.79. Daripada itu, nilai alfa untuk kejayaan perniagaan ialah 0.78. Ilmu keusahawanan mencatatkan nilai tertinggi, diikuti rangkaian perniagaan. Semua nilai alfa untuk semua pembolehubah menunjukkan skala yang baik, iaitu dari 0.78 hingga 0.83. Dapat dilihat bahawa skala ini sesuai dan relevan dalam konteks kajian.

Jadual 1 Keputusan Ujian Kebolehpercayaan

Pembolehubah	Jumlah Soalan	Nilai Cronbach's Alpha
Motivasi	5	0.79
Modal Perniagaan	5	0.79
Ilmu Keusahawanan	6	0.83
Rangkaian Perniagaan	5	0.82
Kejayaan Perniagaan	5	0.78

Analisis demografi dalam penyelidikan ini melibatkan jantina, kawasan, umur, dan pendidikan. Bagi jantina, seramai 59 lelaki (44.7%) dan seramai 73 perempuan (55.3%). Ini menunjukkan bahawa penyertaan wanita adalah lebih tinggi sedikit daripada penyertaan lelaki. Seterusnya, bagi kawasan, Kangar mencatatkan 59 (44.7) tertinggi, diikuti Padang Besar 41 (31.1) dan Arau 32 (24.2). Ini menggambarkan bahawa terdapat lebih banyak homestay di Kangar berbanding di Padang Besar dan Arau. Bagi umur pula, umur 30 - 45 tahun adalah paling tinggi iaitu 67 (50.8), diikuti 45 tahun ke atas iaitu 35 (26.5) dan 15 - 30 tahun iaitu 30 (22.7%). Kebanyakan responden

adalah pertengahan umur iaitu 30 - 45 tahun. Bagi kategori pendidikan pula, Sijil Pelajaran Malaysia mencatatkan yang terendah iaitu 11 (8.3%), peringkat Sarjana dan ke atas sebanyak 19 (14.4%), Diploma, STPM, Matrikulasi dan lain-lain pada 37 (28.0%), dan Ijazah tertinggi sebanyak 65 (49.2%).

Analisis Multiple Regression

Jadual 2 membentangkan keputusan analisis regresi yang meneroka kesan empat pembolehubah bebas iaitu Motivasi, Modal Perniagaan, Pengetahuan Keusahawanan dan Rangkaian Perniagaan ke atas pembolehubah bersandar, Kejayaan Perniagaan. Statistik utama daripada analisis termasuk pekali regresi (β), nilai-t, nilai-p, R^2 , dan statistik F. Nilai R^2 0.808 menunjukkan bahawa 80.8% varians dalam Kejayaan Perniagaan boleh dijelaskan oleh pengaruh gabungan Motivasi, Modal Perniagaan, Pengetahuan Keusahawanan dan Rangkaian Perniagaan.

Nilai R^2 0.802 menunjukkan bahawa pembolehubah ini menambah kuasa penjelasan yang besar kepada model, dengan statistik F sebanyak 133.648. Ini menunjukkan bahawa model tersebut secara keseluruhannya adalah signifikan secara statistik. Nilai p pula mestilah kurang daripada 0.05 (Hair, 2009).

Jadual 2 Keputusan Analisis Regresi

Pembolehubah	Nilai β	Nilai t	Nilai p	Nilai R^2	Nilai F
				0.808	133.648
Motivasi	0.152	1.829	0.070		
Modal Perniagaan	0.313	4.291	0.000		
Ilmu Perniagaan	0.267	3.298	0.001		
Rangkaian Perniagaan	0.236	2.946	0.004		

*p<0.05; **p<0.01; DV: Kejayaan Perniagaan

Motivasi mempunyai pekali regresi (β) 0.152, dengan nilai t iaitu 1.829 dan nilai p iaitu 0.070. Walaupun ini menunjukkan hubungan positif antara motivasi dan kejayaan perniagaan, nilai-p sedikit di atas ambang konvensional 0.05, menunjukkan bahawa keputusan ini tidak signifikan secara statistik pada tahap 5%.

Modal Perniagaan mempunyai pekali regresi (β) 0.313, nilai-t 4.291, dan nilai-p 0.000. Hubungan positif yang kukuh ini adalah signifikan secara statistik, menunjukkan bahawa tahap modal perniagaan yang lebih tinggi menyumbang dengan ketara kepada kejayaan perniagaan yang lebih besar. Pengetahuan Keusahawanan menunjukkan pekali regresi (β) 0.267, nilai t-3.298, dan nilai-p 0.001. Ini menunjukkan kesan signifikan dan positif pengetahuan keusahawanan terhadap kejayaan perniagaan, dengan tahap pengetahuan yang lebih tinggi dikaitkan dengan kejayaan yang lebih tinggi. Rangkaian Perniagaan mempunyai pekali regresi (β) 0.236, nilai-t 2.946, dan nilai-p 0.004. Ini menunjukkan hubungan positif yang signifikan secara statistik, menunjukkan bahawa rangkaian perniagaan yang lebih kukuh menyumbang dengan ketara kepada kejayaan perniagaan.

Secara ringkasnya, analisis regresi mendedahkan bahawa Modal Perniagaan, Pengetahuan Keusahawanan dan Rangkaian Perniagaan semuanya mempunyai kesan positif yang ketara terhadap Kejayaan Perniagaan, manakala Motivasi, walaupun berkaitan secara positif, tidak mencapai kepentingan statistik pada tahap 5%. Nilai R^2 yang tinggi menekankan keteguhan model dalam menerangkan variasi dalam Kejayaan Perniagaan, menyerlahkan peranan penting modal perniagaan, pengetahuan dan rangkaian dalam mencapai kejayaan.

Jadual 3 menunjukkan keputusan ujian hipotesis bagi Modal Perniagaan, Ilmu Keusahawanan, dan Rangkaian Perniagaan secara signifikan dan positif mempengaruhi Kejayaan Perniagaan dalam kalangan pemilik inap desa di Perlis, Malaysia. Walau bagaimanapun, Motivasi, walaupun berkaitan secara positif dengan Kejayaan Perniagaan, tidak mempunyai kesan yang signifikan secara statistik. Oleh itu hipotesis 1 ditolak.

Jadual 3 Keputusan Hipotesis

Hipotesis	Keterangan Hipotesis	β	Nilai t	Nilai p	Keputusan
H1	Terdapat kesan positif motivasi terhadap kejayaan perniagaan inap desa di Perlis.	0.152	1.829	0.070	Ditolak
H2	Terdapat kesan positif modal perniagaan terhadap kejayaan perniagaan inap desa di Perlis.	0.313	4.291	0.000	Diterima
H3	Terdapat kesan positif ilmu keusahawanan terhadap kejayaan perniagaan inap desa di Perlis.	0.267	3.298	0.001	Diterima
H4	Terdapat Kesan positif rangkaian perniagaan terhadap kejayaan perniagaan inap desa di Perlis.	0.236	2.946	0.004	Diterima

KESIMPULAN

Apa yang membezakan penyelidikan ini adalah tumpuan khusus kepada pemilik inap desa di Perlis, Malaysia. Dengan menentukan faktor-faktor yang membawa kepada kejayaan perniagaan ini, kajian ini bukan sahaja akan memberi panduan praktikal kepada usahawan tempatan tetapi juga menyumbang kepada bidang keusahawanan yang lebih luas di Perlis. Ini boleh memainkan peranan penting dalam memacu pembangunan usaha inap desa yang berjaya di kawasan tersebut. Tambahan pula, penyelidikan ini akan menawarkan pandangan mendalam tentang penentu kejayaan perniagaan inap desa di Perlis, Malaysia. Memahami faktor ini akan memperkasakan pemilik inap desa di negara ini untuk memperhalusi strategi perniagaan mereka dan mencapai tahap kejayaan yang lebih tinggi. Penyelidikan ini secara signifikan menyumbang kepada pemahaman faktor kejayaan perniagaan inap desa khususnya di Perlis, Malaysia. Hasil kajian ini berpotensi untuk menggubal dasar, membimbing pembangunan program untuk pemilik inap desa, dan membantu mereka dalam mengenal pasti bidang untuk penambahbaikan.

RUJUKAN

- Abd Mutalib, M. H. (2025). Hampir sejuta serbu Perlis dalam dua bulan. *Utusan Malaysia*.
- Abualreesh, M., Ngah, R., & Abdul Kadir, M. A. B. (2023). The Mediating Effect of Entrepreneurial Self-Efficacy between Business Incubator Funding and Business Success: A Conceptual Paper. *Information Management and Business Review*, 15(4(SI)I). [https://doi.org/10.22610/imbr.v15i4\(si\)i.3615](https://doi.org/10.22610/imbr.v15i4(si)i.3615)
- Al Idrus, S., Abdussakir, A., Al Idrus, S., & Ahmar, A. S. (2022). The Contribution of Managerial Ability and Entrepreneurial Motivation on Business Performance with Business Climate as Mediation Variable. *IQTISHODUNA*, 18(1). <https://doi.org/10.18860/iq.v18i1.15689>
- Al-Damen, R. A. (2021). Business Incubator and Its Impact on Business Success: A Case Study of Jordan Enterprise Development Corporation (JEDCO). *Journal of Management and Sustainability*, 11(1). <https://doi.org/10.5539/jms.v11n1p35>

- Etikan, I. (2016). Comparison of Convenience Sampling and Purposive Sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, 5(1). <https://doi.org/10.11648/j.ajtas.20160501.11>
- Hair, J. F. (2009). Multivariate Data Analysis. In *Prentice Hall*.
- Hanandeh, A., Altaher, A. M., Halim, M., Rezk, W., Mahfoudh, N., Hammouri, Q., & Darawsheh, S. R. (2023). The effects of digital transformation, digital leadership, and entrepreneurial motivation on business decision making and business process performance: Evidence from greater Amman municipality. *International Journal of Data and Network Science*, 7(2). <https://doi.org/10.5267/j.ijdns.2023.3.014>
- Hirt, R., K hl, N., Martin, D., & Satzger, G. (2023). Enabling inter-organizational analytics in business networks through meta machine learning. *Information Technology and Management*. <https://doi.org/10.1007/s10799-023-00399-7>
- Husain, N. A., Abd Rashid, I. M., Norhisham, N., Mohd Noor, N. H., & Kamarolzaman, N. (2023). The Effect of Conceptual Factors on Small and Medium-Sized Enterprises Business Success in Malaysia. *Information Management and Business Review*, 15(4(SI)I). [https://doi.org/10.22610/imbr.v15i4\(si\)i.3600](https://doi.org/10.22610/imbr.v15i4(si)i.3600)
- Idris, A., & Saad, M. N. (2019). The Relative Effects of Entrepreneurial Characteristics and Government Support on the Internationalisation and Performance of Malaysian SMEs. *The South East Asian Journal of Management*, 13(1). <https://doi.org/10.21002/seam.v13i1.10757>
- Ilomo, M., & Mwantimwa, K. (2023). ENTREPRENEURIAL INTENTIONS OF UNDERGRADUATE STUDENTS: THE MODERATING ROLE OF ENTREPRENEURIAL KNOWLEDGE. *International Journal of Entrepreneurial Knowledge*, 11(1). <https://doi.org/10.37335/ijek.v11i1.178>
- Kamisan Pusiran, A., & Xiao, H. (2013). Challenges and community development: A case study of Homestay in Malaysia. *Asian Social Science*, 9(5). <https://doi.org/10.5539/ass.v9n5p1>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Lamin, L. (2022). Analysis of Business Strategy and Entrepreneurial Motivation in Small Businesses in Indonesia. *ADPEBI International Journal of Business and Social Science*, 2(1). <https://doi.org/10.54099/aijbs.v2i1.105>
- Marbawi, Dwi Yana, L., Authar, N., Hervina, H., & Salsabila, S. (2023). ANALYSIS OF CAPITAL SOURCES AND BUSINESS CAPITAL MANAGEMENT IN UMKM PASTRIES TO MAK NI NORTH ACEH. *Journal of Accounting Research, Utility Finance and Digital Assets*, 1(3). <https://doi.org/10.54443/jaruda.v1i3.34>
- Marei, A., Abou-Moghli, A., Shehadeh, M., Salhab, H. A., & Othman, M. D. (2023). Entrepreneurial competence and information technology capability as indicators of business success. *Uncertain Supply Chain Management*, 11(1). <https://doi.org/10.5267/j.uscm.2022.9.008>
- Meyer, N., Schachtebeck, C., & Nieuwenhuizen, C. (2022). Motivation and Intention of Small Business Entrepreneurs: A Gender Perspective. *Journal of Small Business Strategy*, 32(4). <https://doi.org/10.53703/001c.40316>
- Mulya, R. N., Purwana, D., & Usman, O. (2023). THE INFLUENCE OF ENTREPRENEURSHIP KNOWLEDGE AND FAMILY ENVIRONMENT ON ENTREPRENEURIAL INTEREST OF 11TH GRADE STUDENTS AT SMK NEGERI 10 JAKARTA. *JOURNAL OF HUMANITIES SOCIAL SCIENCES AND BUSINESS (JHSSB)*, 2(4). <https://doi.org/10.55047/jhssb.v2i4.729>
- Muna, N., Yasa, N. N. K., Ekawati, N. W., Wibawa, I. M. A., & Sri Subawa, N. (2023). Business network power as a process for enhancing firm performance: A perspective of RAToC. *Cogent Business and Management*, 10(2). <https://doi.org/10.1080/23311975.2023.2207620>
- Roxas, B. G., Cayoca-Panizales, R., & De Jesus, R. M. (2009). Entrepreneurial Knowledge and its Effects on Entrepreneurial Intentions: Development of a Conceptual Framework. *Asia-Pacific Social Science Review*, 8(2). <https://doi.org/10.3860/apssr.v8i2.784>

- Sholihah, K., Wibowo, A., & Dianta, K. (2023). The Influence of Entrepreneurship Education, Entrepreneurial Knowledge and Entrepreneurial Inspiration on Generation Z's Entrepreneurial Intention. *Jurnal USAHA*, 4(1). <https://doi.org/10.30998/juuk.v4i1.1838>
- Stephen, D. (2015). Data Screening Using Spss. *Basic Statistics Lab 2015*, July.
- Tambunan, F. (2023). Effect of Business Capital on Entrepreneurship Success with Self-Confidence as Moderating Variable. *Randwick International of Social Science Journal*, 4(1). <https://doi.org/10.47175/rissj.v4i1.593>
- Yong, K., Zainal, N. T. A., & Chekima, B. (2021). The Relationship between Entrepreneurial Competencies and Entrepreneurial Success Among Homestay Entrepreneurs in Malaysia. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 11(6). <https://doi.org/10.6007/ijarbss/v11-i6/10088>
- Yusof, Y., Muda, M. S., Salleh, A. M., Ibrahim, Y., & Amin, W. A. A. W. M. (2016). The Determinants of Commitment among Homestay Operators in Malaysia. *Procedia Economics and Finance*, 39. [https://doi.org/10.1016/s2212-5671\(16\)30321-5](https://doi.org/10.1016/s2212-5671(16)30321-5)